MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Alkuperän salailulla petetään kuluttajaa

Monet pikaruokaketjut pimittävät tietoa annostensa raaka-aineiden alkuperästä. Tämä kävi ilmi, kun Maaseudun Tulevaisuus koetti selvittää yleisimpien pikaruokien kotimaisuusastetta (MT 24.7.).

Globaali pikaruokajätti Subway ei suostunut kertomaan MT:lle raaka-aineittensa alkuperästä muuta, kuin että lihatuotteet tulevat ”ympäri maailmaa”. Kotimaisen Picnic-ketjun yrittäjillä ei taas aina ole alkuperätietoa, ”koska se vaihtelee”.

Vaikka MT kysyi nimenomaan ruuan raaka-aineista, ketjut olisivat usein laskeneet annosten kotimaisuusasteeseen mukaan palkat sekä tilavuokrat siivouskuluja myöten. Yleensäkin alkuperätietojen kertominen tuntui tuskallisen vaikealta.

MT:n penkoessa asiaa myymälätasolla selvisi, että Picnic saa lihansa suomalaisen kinkun lisäksi muun muassa Thaimaasta, Saksasta, Ruotsista ja Irlannista. Patongit ja croissantit ketju hankkii Ranskasta. Subwayn myymälässä alkuperätietoja ei ollut saatavissa lainkaan.

Maailman tunnetuin hampurilaisketju McDonald’s ei kertonut kotimaisuusastetta, mutta kysytyt raaka-aineet viljatuotteita lukuun ottamatta olivat tuontitavaraa. Rolls ilmoitti ruokansa olevan peräti 87-prosenttisesti kotimaista, mutta ketju ei tiennyt sämpylä-viljansa olevan liki puoliksi ulkomaista.

Suomen suurin hampurilaisketju Hesburger korosti takavuosien mainonnassaan kotimaisuutta. Nyt ketju laskee myymänsä ruuan kotimaisuusasteen olevan vain 30–40 prosenttia.

> Valtaosa tuontiruuasta virtaa Suomeen ravintola-annoksissa.

Salailuun ja kiertelyyn on syynsä. Yli puolet Suomessa myytävän pikaruuan raaka-aineista on tuontitavaraa, mitä ei selvästikään haluta markkinoinnissa korostaa.

Pikaruuan suosio on kasvanut mukavasti. Kyse on miljardibisneksestä, jossa kuluttajalle myydään makujen lisäksi nopeutta ja vaivattomuutta.

Ketjujen avokeittiöissä annoksia kokoava henkilökunta antaa kuvan miltei paikallisesta tuotannosta – sitä pikaruoka voisi hyvin ollakin. Ketjut tarjoavat myös tärkeitä työpaikkoja nuorille.

Kun pikaruuan julkikuva on muuten varsin hyvä, on jokseenkin käsittämätöntä, miksi ala riskeeraa brändinsä epämääräisillä hankinnoilla. Onko vuosien keskustelu ruokaketjun avoimuudesta ja luottamuksesta mennyt ketjuilta kokonaan ohi?

Kuluttajat korostavat oikeuttaan ruuan alkuperätietoihin. Tiedon pimittäminen onkin käytännössä asiakkaan pettämistä.

Kuluttajaliiton ruoka-asiantuntija Annikka Marniemi harmittelee MT:lle, ettei ravintoloilla edelleenkään ole velvollisuutta ilmoittaa raaka-aineittensa alkuperää. Jos sitä ei kysyttäessä osata kertoa, Marniemi kehottaa asiakasta äänestämään jaloillaan. Se on hyvä ohje.

Suomen ruokamarkkinat ovat avoimet, ja lainsäädännöllisesti riittää usein se, että ruoka tiedetään turvalliseksi. Sääntely ei vähene laatimalla lisää säädöksiä, joten ruoka-annosten pakollisiin alkuperämerkintöihin saa suhtautua varauksella.

Sääntelyn sijaan olisi parempi, jos pakko tulisi markkinoilta. Jos ravintola-asiakkaat eivät suostu syömään alkuperältään hämäriä annoksia, tieto alkuperästä alkaa löytyä nopeasti.

Kuluttajien pitäisi aktiivisesti tarttua havaitsemiinsa epäkohtiin. Tieto huijauksesta leviää nykyisin nopeasti sosiaalisessa mediassa, mutta myös perinteisen median on hoidettava vahtikoiran roolinsa.

Kuluttajat suosivat ruokakaupassa kotimaista. Valtaosa tuontiruuasta – lihasta, makkaroista, leivästä ja maitotuotteista – virtaakin Suomeen ravintoloiden ja suurkeittiöiden kautta.

Moni suomalainen haluaa valinnoillaan tukea kotimaista työtä ja tuotantoa. Jos tieto alkuperästä pimitetään, menee pohja myös tältä valinnalta.

On erikoista, ettei yksikään suuri pikaruokaketju tee raaka-aineiden kotimaisuudesta myyntivalttiaan. Alkuperästä riippumatta avoin ja rehellinen tieto saisi varmasti kuluttajat puolelleen.

Näyttöäkin on. Pietarsaaresta aloittanut Friends & Brgrs (MT 24.7.) kasvaa näillä eväillä vauhdilla.

Saunassa syntynyt voittaja

Saunan lämmössä on löytynyt ratkaisu moneen ongelmaan. Saunassa voi syntyä myös ajatus, joka johtaa maailman parhaan ginin syntymiseen. Viiden nuoren miehen pari vuotta sitten Isokyrön vanhaan meijeriin perustaman tislaamon Napue-gini valittiin viime torstaina parhaaksi giniksi alansa arvostetuimmassa kansainvälisessä kilpailussa.

Ginin raaka-aineena käytetään suomalaista ruismallasta ja perinteisten giniin käytettävien yrttien lisäksi neljä itse kerättyä suomalaista yrttiä. Tuote viimeistellään tuoreilla koivunlehdillä, mesiangervolla, karpalolla ja tyrnillä. Aikaisemmin Oltermanni-juuston kotina tunnetussa meijerissä kotimainen laatutuotanto jatkuu.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Hallitus ujostelee alue- ja maaseutupolitiikkaa

Hallitusohjelmassa ei puhuta aluepolitiikasta. Siitä on ilmeisesti tullut jännitteinen sana. Moderni aluepolitiikka ei kuitenkaan ole siltarumpupolitiikkaa, vaan se tarkastelee yhteiskuntaa kokonaisuutena. Ideana on luoda paikallisyhteisöille edellytyksiä kehittyä omista lähtökohdistaan. Edellytysten luomisessa hallituksella on tärkeä rooli. Ei tämän selkeyttämisessä olisi mitään arveluttavaa.

Maaseutupolitiikka pilkahtelee hallitusohjelmssa välillisesti. Tämä on erikoista, koska sekä Suomen keskusta että perussuomalaiset saavat merkittävän osan kannatuksestaan maaseudulta. Ne eivät olisi hallituspuolueita ilman maaseudun asukkaiden ääniä. Miksi maaseudusta maaseutuna on niin vaikea puhua ?

Konkreettisia toimia maaseudulle toki kohdentuu. Vahva biotalouspainotus tarkoittaa, ettei maaseudun tarjoamia mahdollisuuksia uusiutuvassa energiantuotannossa ohiteta. Jäteasetuksen keventäminen on suuri helpotus haja-asutusalueiden asukkaille. Uudisrakentamisen joustavoittaminen haja-asutusalueilla sekä kakkosasuntojen muuttamisen helpottaminen vakituisiksi asunnoiksi lisäävät maaseudun kilpailukykyä asumisen paikkana.

Hallituksen lähiruoka- ja luomuohjelmien jatkaminen luovat edellytyksiä maaseudun erikoistuneen elintarvikeyrittäjyyden lisääntymiselle. Teiden korjausvelan kurominen ulotetaan myös seutu- ja paikallistiestöön.

Hallitus haluaa turvata ruuantuotannon tulevaisuuden Suomessa. Keinot ovat vielä määrittelemättä. Viittaukset Suomen pohjoiseen sijaintiin ja harvaan asutukseen ovat iänikuisia ja vaativat EU-debatissa huomattavaa terävöittämistä. Fraseologialla ja valittamisella ei menestytä.

Eri paloja yhdistelemällä syntyy myös käsitys Juha Sipilän hallituksen aluekehittämisen pyrkimyksistä. Mainitaan kaupunkiseutujen ja kasvukäytävien sekä eri alueiden omiin vahvuuksiin perustuvan kilpailukyvyn vahvistaminen Kehitetään sopimuspohjaista yhteistyötä alueiden ja valtion välillä. Käytäntö jää nähtäväksi.

> Keskusta ja perussuomalaiset eivät olisi hallituspuolueita ilman maaseudun asukkaiden ääniä. Miksi maaseudusta on niin vaikea puhua?

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen maakuntamallin avulla sekä valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovittaminen on mullistavasti yhteiskunnan alueelliseen organisoitumiseen vaikuttava uudistus. On syntymässä uudenlainen aluehallinto, jossa on vaaleilla valitut päättäjät.

Uudelle aluehallinnolle voi ehkä vähitellen siirtyä myös maankäytön suunnitteluun, toisen asteen koulutukseen järjestämiseen ja aluekehittämiseen liittyviä tehtäviä. Kunnat voivat jatkossa olla hallintorakenteeltaan ja toimintatavoiltaan erilaisia. Kuntien toiminnan lähtökohdaksi määritellään paikallisuus. Kuntapoliittiset linjaukset ovat kuitenkin hyvin utuisia.

Kaikkinensa alue- ja kuntahallintoon liittyvä kokonaisuus on hallitusohjelmassa suuri ja sekava. Kokonaisuus ei ole hahmottunut. Rahoitusjärjestelyt ovat täysin auki. Valmistelun tapa on epäselvä. Ilman huomattavaa verotuksen ja kuntien valtionosuuksien säätämistä ei selvitä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen arvioidaan tuovan jopa kolmen miljardin säästöt. Tämä perustuu enemmän toiveajatteluun kuin faktoihin.

Hallitusohjelmassa luvataan huolehtia alueellisesti kattavasta koulutuksesta. Koulutuksen jättisäästöt ja koulutuslupaus ovat vakavassa ristiriidassa keskenään. Hallitus laskee digitalisaation varaan poikkeuksellisen paljon. Näkemykset sen sisällöstä puuttuvat. Kattaviin valokuituyhteyksiin ei oteta selkeää kantaa. Onko hallitus tyytymässä osassa maata langattomiin ratkaisuihin?

HANNU KATAJAMÄKI
aluetieteen professori
Vaasan yliopisto
hannu.katajamaki@uva.fi

RAHIKAINEN

TOIMITTAJALTA

Ai yrittäjäksi tuosta noin vaan?

Kun ihminen saa työstään potkut, hän joutuu tunteiden vuoristorataan. Välillä on todella huojentunut, kun on saanut tilanteeseen vihdoin ratkaisun, joka tuo muutoksen. Toisessa ääripäässä on kylmää kauhua, kun miettii, miten elättää perheensä ja maksaa asuntolainansa.

Usein tunteet ovat sekoitus noita kahta yhtä aikaa.

Pääministeri **Juha Sipilä** esittää työttömille ratkaisuksi yrittämisen ihanuutta. Marjoja vähintään täytyisi tietysti kerätä särpimikseen, ja työministeri **Jari Lindströmin** mukaan ylipäätään on noustava sohvalta äkkiä ylös.

Mikäpä siinä, kunhan ei olisi useampaa muttaa matkassa.

Taannoin pääministeri rohkaisi Microsoftilta Salosta työttömäksi jääviä pykäisemään yrityksiä pystyyn. Samaan aikaan kävi ilmi, että TE-toimistoissa ovat yritysten starttirahat loppu tai loppumassa. Vinot pinot hakemuksia oli jo hylätty.

Vähän aikaa sitten Facebookissa kiersi erään yrittäjäksi ryhtyneen työttömän kauhukertomus siitä, millaiseen byrokratian viidakkoon ihminen voi törmätä. Saattaa käydä niin, että innokas yrittäjänalku putoaa täysin vaille tuloja.

Ministereiden tehtävä on toki rohkaista, mutta yrittäjyyden hehkutusta kannattaisi säännöstellä. Joku insinööri voi toden totta tehdä firmallaan miljoonatilin, mutta kaikista ei siihen ole, vaikka miten haluaisi.

Pitäisi ymmärtää, että ihmistä voi yrittäjyys myös pelottaa. Työttömyysturva on tuloa verrattuna siihen, ettei ole tuloja lainkaan.

Moni on myös niin väsynyt ja ahdistunut työttömäksi jäätyään, että hengen vetäminen voi tuntua itsestä todella kohtuulliselta ja tarpeelliselta – vaikka se ministerien mielestä olisikin täysin väärä ratkaisu.

Kai ihmisellä on oikeus lepoonkin. Vai romahtaako tämä maa juuri sen takia?

Sitä paitsi lainsäädäntö tuntuu olevan yrittämisen suurin este, ei ihminen.

Pyörähdin kesäviikonloppuna maatilamatkailuyrityksessä. Aamiaispöydässä odotin pihalla näkemieni kanojen munia. Vaan vielä mitä! Moisten munien syöttäminen matkailijalle on Suomessa rikos.

Toki elintarvikkeiden turvallisuus on tärkeää. Varmasti kieltojen ansiosta joltakin kuolemalta sadassa vuodessa vältytään tai parilta ripulilta, mutta kyllä monet lait tappavat ennen kaikkea pienyrittäjiä.

Yhdeksi lisäriesaksi on tulossa pakko, että jokainen eväs pitää varustaa ravintoarvolapulla. Epäilemättä matkailuyrityksenkin aamiaispöydän antia täytyy supistaa, jotta kirjaamistyö ei käy ylivoimaiseksi ja kaikille lapuille jää tilaa.

Yksi ministeri lisää eli **Anu Vehviläinen** peräsi lehdessämme (MT 8.7.) kansalaisilta ideoita. Tässä tulee.

Ihmisiä ei kannata tellätä etelän suurkaupunkiin, sillä digitalisaation takia työtä on kivikylissä yhä harvemmille. Toisaalta digi-digi luo myös työpaikkoja, joiden ei tarvitse sijaita taajamissa.

Eli nyt se hallitusohjelmaan kirjattu perustulokokeilu pystyyn ja kokeilusta käytännöksi.

Perustulon avulla moni ihminen voisi pärjätä maaseudulla esimerkiksi elämäntapayrittäjänä, kuten luontomatkailua tutkinut **Heikki Susiluoma** luonnehtii ihmistyyppiä, jolle tekemisen ilo on yhtä tärkeää kuin taloudellinen tulos. Susiluomasta elämäntapayrittäjyys voisi olla Suomen uusi sisäinen Nokia. (MT 1.7.)

Nämä ihmiset siis elättäisivät itsensä ja eläisivät ylipäätään hyvää elämää.

Eikö se ole riittävästi vai pitääkö tässä perustaa jokin vientiyritys?

Minäkin voisin lähteä kiertotalouden ja raittiin ilmanalan monitoimi-elämäntapayrittäjäksi. Ideoita on jo!

RIITTA RYYNÄNEN
riitta.ryynanen@mt1.fi

LEHTIKATSAUS

Suomi on kallis ruokamaa

Lapin Kansa kirjoittaa, että Suomi kuuluu yhä Euroopan kalleimpiin ruokamaihin.

”Suomalaisen ruokakassin hinta on noussut viimeisen viiden vuoden aikana noin 30 prosentilla samaan aikaan, kun muissa EU-maissa nousu on jäänyt 20 prosenttiin. Suurten kauppaketjujen viime talvena aloittama ´hintasota´ on laskenut ruoan hintaa alle kaksi prosenttia, mikä on hämmästyttävän pieni luku siihen nähden, miten suurta ääntä ketjut ovat pitäneet halpuutus- ja jatkohalpuutuskampanjoillaan.”

”Luvun pienuutta selittää osaltaan se, että Suomen päivittäistavarakauppaa hallitsee yhä – saksalaisketju Lidlin laajentumisenkin jälkeenkin – suvereenisesti, noin 80 prosentin osuudella kaksi suuryritystä: K- ja S-ryhmä.”

Väyrynen tekee nyt kiusaa

Ilta-Sanomat arvioi, että europarlamentaarikko **Paavo Väyrynen** (kesk.) härnää puoluettaan, kun pani alulle kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämisestä Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

”Väyrysen aloite on keskustan nykylinjan vastaisena aiheuttanut puolueen riveissä hämmennystä.”

”Ehkä Väyrynen ajatteli, että kiusa se on pienikin kiusa. Kansalainen se on poliitikkokin. Väyrynen sanoo, että avoin keskustelu Suomen eurojäsenyydestä on nyt paikallaan. Keskustelun synnyttämiseksi hän valitsi tahallaan keskustan johtoa härnäävän tavan.”

Palkkakuilu syvenee

Savon Sanomat sanoo, että johtajien suuret palkat koettelevat kansan kohtuuden tajua.

”Huippupalkkioja perustellaan usein sillä, että niihin liittyy myös huippuvastuu, ja kansainvälisesti arvioituna suomalaisten johtajien palkat ovat varsin maltillisia. Lisäksi todetaan, että parhaat kyvyt voi ostaa vain suurella rahalla. Tulosten perusteella johtajien palkan, kyvykkyyden ja vastuunkannon välillä ei kuitenkaan aina näy minkäänlaista sidettä.”

”Palkkakuilun syveneminen koettelee kansalaisten tajua oikeudesta ja kohtuudesta. Yhteiskunnan kannalta kysymys on koko säästöpolitiikan uskottavuudesta.”